

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ МОДЕЛІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ

Панченко Д.М., НУЦЗУ

НК – Кучеренко С.М., кандидат психологічних наук, доцент, НУЦЗУ

Науковці характеризують психологічну безпеку особистості (ПБО) як багаторівневу динамічну систему, що визначає рівень захищеності психіки, її здатність підтримувати оптимальний рівень функціонування, спроможність усувати або долати зовнішні й внутрішні загрози. ПБО є станом, при якому загрози об'єктивної дійсності не завдають шкоди психічному здоров'ю особистості, а сукупність раціональних та ірраціональних особливостей людини дає можливість успішно справлятися з негативним впливом і залишатися на досить стійкому дієздатному рівні.

Структура ПБО містить чотири компоненти: морально-комунікативний, мотиваційно-вольовий, ціннісно-смысловий та компонент внутрішнього комфорту.

Основним завданням морально-комунікативного компоненту є регуляція взаємодії особистості з соціумом. Здійснення цього завдання насамперед залежить від наявних комунікативних якостей та знань соціальних норм, тобто норм моралі. Завдяки розвиненості цих якостей людина може уникнути небажаних ситуацій та знизити напругу у взаємовідносинах.

Призначенням мотиваційно-вольового компоненту є забезпечення виконання обраної стратегії самореалізації особистості в різних умовах. Це залежить від рівня розвиненості вольових якостей, які сприяють досягненню цілі, а також гнучкості й інтенсивності цілепокладання. Важливою складовою цього компоненту є здатність людини скорегувати ціль, змінити алгоритм дій в умовах, коли реалізація цілі неможлива, але при цьому зберегти смисл життєдіяльності.

Головним завданням ціннісно-смыслового компоненту є усвідомлення особистістю власного життя, впливу на світ та відповідальність за зміни, які вона вносить у нього. Це допомагає людині стійко витримувати труднощі життя. В особистості повинна бути сформована чітка система відношень до себе, оточуючих, та навколишнього середовища, яка ґрунтується на цінностях і смислах. Досвід переживання особистістю екстремальних ситуацій, знецінює негативні переживання та акумулює сили для досягнення цілі.

Компонент внутрішнього комфорту являє собою самооцінку безпеки та оцінку свого стану. Результатом функціонування цього блоку є переживання задоволеності або незадоволеності життям, що призводить до зміни особистістю напрямку своєї активності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ілляк О. О. Методика оцінювання та прогнозування психологічних втрат і психологічної безпеки військовослужбовців на основі їх морального духу та морально-психологічного стану. *Честь і закон*. 2010. № 4. С. 82–93
2. Приходько І. І. Засади психологічної безпеки персоналу екстремальних видів діяльності: монографія. Харків: Акад. ВВ МВС України, 2013. 745 с.